

Пе́пе Марті́нес
ДЕ ЛА ВЕГА

ТАЄМНИЦЯ БЛЯШАНКИ З САРДИНАМИ

Чоловік був мертвий. Не те, щоб уже став прахом, проте з першого погляду було видно, що його душу прибрав до себе господь.

Небіжчик сидів у кріслі з двома кульовими ранами в голові. Та найдивовижніше було те, що вбитий міцно стискав у руці бляшанку з сардинами.

Бідолашний сержант Велес не знав, що й думати. В кухонних дверях була розбита шибка, отож, певно, вбивця і просунув руку, відчинив двері й пробрався в будинок.

Звали небіжчика Федіне Санчес. Мав дружину й двох дітей. Того дня сеньйора з дітьми пішла в кіно, служниця ж собі вийшла на прогулянку, тож застрелений лишався вдома сам. З'ясувалося, що вбивство сталося близько шостої вечора.

Але найдивовижнішим в усьому цьому видавалася сержанту Велесу бляшанка з сардинами. Дружина вбитого запевняла, що вдома такої бляшанки не було. Сержант припустив, що небіжчик міг купити консерви сам, проте власник крамнички на розі сказав, що вбитий сардин у нього не купував, хоч вони справді були в продажі. Того вечора, пригадав він, було продано три такі бляшанки, хоч і не міг достеменно сказати — кому, бо був якраз піст і купили консерви не його постійні клієнти.

Зрозумівши, що самому годі дошукатися кінців, сержант Велес вирішив удатися до Петра Переса, неперевершеного детектива з Перальвільйо. Лише він був спроможний знайти вихід із цього глухого кута.

Сержант послав поліцейського з машиною, щоб той терміново розшукав Петра Переса й доставив на місце злочину.

ПЕТЕРА ЗАСМУЧУЮТЬ ГАЗЕТНІ НОВИНИ

Петер Перес відпочивав у своїй хатині в Перальвільйо. Неперевершений сищик читав газету, сидючи не в дорожньому кріслі, а на зручному стільці з дерева й парусини, придбаному на ринку «Ідальго» за півціни після затятих торгів з непоступливою перекупкою.

Він скрушно похитав головою, не вірячи власним очам.

— Ну й ну! — уголос дивувався незрівнянний криміналіст. — Певно, я вже втрачаю глузд, бо як же це воно виходить, що люди голосують за одних, а обираються зовсім інші. Треба буде проконсультуватися з фахівцем щодо цього.

Він уже відразу й хотів з'ясувати це, але вчасно згадав про деякі особливості мексиканської політики й перегорнув газетну сторінку, щоб поринути у спортивні події.

І саме тоді нагодився поліцейський від сержанта Велеса.

На місці злочину Петер уважно обстежив положення трупа і чомусь відразу

зажадав собі ту бляшанку з сардинами — він взагалі славився всілякими хитро-мудрими забаганками.

Але бляшанку йому дали як речовий доказ скоєного злочину.

БЕЗГЛУЗДІ ЗАПИТАННЯ, ЯКИХ ВИСТАЧАЄ, КОЛИ ДОПИТУЄ ПЕТЕР ПЕРЕС

Сержант Велес жадібно ловив кожне слово Петера Переса, затамувавши подих і чекаючи блискавичного розкриття злочину.

А Петер, ще далекий від розгадки, допитував вдову вбитого.

— Що ви найбільше ненавидите в світі? — цікавився геніальний детектив з Перальвільйо.

— Вірші, сеньйоре!

— Давно ви заміжні?

— Два роки, сеньйоре.

— А своїх дітей, п'яти й семи років, ви що, в лотерею виграли? — докинув Петер.

Сержантові урвався терпець:

— Це її особиста справа, Петере. Навіщо стромляти носа в приватне життя?

Незрівнянний сищик підніс руку, наче вимагав тиші, й натхненно вів далі: — Ви напрочуд вродлива. А у фаті, певно, взагалі як лялечка. Я, коли щиро, сам неабиякий цінувальник жіночої вроди, без ніяких там грішних думок. Тож страшенно хотів би поглянути на вашу весільну фотографію.

— На жаль, не лишилося жодної, сеньйоре, — призналася вдова. — Дякую за компліменти, але нічим більше вам допомогти не могу.

Петер Перес задумливо пройшовся по кімнаті. Переглянув свідчення, надруковані на портативній машинці. Потім позичив у сержанта Велеса тридцять песо, натягнув картатого капелюха, причепив фальшиву бороду, запалив свою люльку й буркнув:

— Що ж, побачимо...

І пішов. Сержант Велес тільки непорозуміло дивився йому вслід.

ТИЖДЕНЬ БЕЗ ЗВІСТОК ВІД ПЕТЕРА ПЕРЕСА

Петер десь пропадав цілий тиждень. Сержант Велес гадав, що він не потикає носа через позичені тридцять песо. Злочин лишався нерозкритим, а сержант не бачив провітку в «таємниці бляшанки з сардинами», як влучно означив убивство дона Феліпе редактор однієї газетки.

Аж ось одного чудового ранку в кабінеті Велеса нарешті з'явився Петер. Сержант миттю підхопився й кинувся йому назустріч:

— То вже маєте ключ до розгадки таємниці?

Петер промовчав.

— А тридцять песо? — не на жарт стривожився Велес, відчуваючи, що його ганебно ошукали.

— Ви ж бо знаєте, сержанте, що в мене немає і п'яти сентаво! Краще збирайтеся та поїдемо до одного мого приятеля-письменника.

Як не відагався сержант Велес, проте світило з Перальвільйо таки укоськало його, і обоє подалися в гості.

У простенькому багатопверховому будинку в селищі Герреро Петер натиснув кнопку дзвоника квартири на другому поверсі.

— Хто там? — почувся зсередини скрадливий голос.

— Твій друг Перес, книговидавець.

— А-а, заходьте! — Двері широко розчахнулися, і на порозі постав обшарпаний суб'єкт.

Петер представив сержанта, і втрьох вони пройшли вузьким, обшарпаним коридором. Петер штурхонував ліктем сержанта, який хотів уже здивовано докинути, які це видавничі справи вони збираються тут вирішувати.

— Мій друг Федеріко, — пояснив детектив з Перальвільйо, — чи не найкращий мексиканський поет, сержанте. Великий трудяга, бо вдень працює водієм автобуса, а вночі пише вірші. Я хочу видати його збірку. Прочитайте нам, будь ласка, кілька своїх улюблених поезій, — попросив Петер.

— А яких би ви бажали? — зрадів поет. — У мене їх до лиха, деякі навіть надруковані в кінопрограмах і журнальчиках, як-от «Щезни, невірна», «Облиш мене, клята», «Ти життям накладеш»...

Хвилин зо двадцять Федеріко захоплено декламував щось несусвіттєне. Петер терпів цю словесну зливу, Велес позіхав, однак мужньо мовчав. І раптом Петер чемно урвав поета:

— То ви кажете, вірші ці надруковані? І під вашим прізвиськом?

— Атож,— гордовито мовив Федеріко. — Я підписуюсь під усім, що творю. Навіть під анонімками...

Вибухом реготу Петер віддав належне вдалому дотепові. Проте відразу похопився, збагнувши, що тут не до жартів. Чоловік тим дотепом хотів ще більше прихилити до себе «видавця». А сержант лишався незворушним, бо його мозок, спроможний досягти успіхів у політиці й навіть міністерських висот, не міг осягнути таких речей. Петер Перес пригасив посмішку і ніби знічев'я кинув:

— Саме тому ви і розписалися в убивстві дона Феліпе?

Федеріко блискавично стрибнув убік, зірвав зі стіни фотографію і метнувся до дверей.

— Ні з місця! — звелів Петер. — Віддайте фотографію сержанту! Опиратися або тікати — марно! Ви влипли!

— Віддайте фотографію! — зажадав і Велес у водія автобуса й поета, а тоді шанобливо зашепотів до Петера: — Та настобіса вона нам здалася?

— Не будьте телепнем, сержанте,— відповів той. — Ще з порога ви мусили помітити, що це весільна фотографія цього чоловіка з... Погляньте-но, хто там його дружина!..

Сержант Велес кинув оком і вражено скрикнув:

— Отакої! Та це вдова убитого!..

— Так, незаконна дружина вбитого, але законна дружина цього нелюда! — виголосив Петер. — Я докопався істини в Сан-Хуан-дель-Ріо, видобув на світ цю історію. Розпитуючи там і сям, я вийшов на цього суб'єкта і познайомився з ним, представившись книговидавцем. Пригадуєте, вдова сказала на допиті, що над усе ненавидить вірші. Вона кинула свого чоловіка, батька її дітей, бо він препаскудний поет. Він має себе за невизнаного Гарсія Лорку, але ж ви самі чули його вірші. І хоч ви, звісно, не знаєте, хто такий Гарсія Лорка, та повірте мені: вони обоє — небо й земля. Проте повернімося до скоєного злочину. Щоб помститися дону Феліпе, який відбив у нього дружину й дітей, цей тип уколошкав його. Я це запідозрив, ще коли попросив у вдови весільну фотографію. Бо ж яка жінка її не зберігатиме? А в неї її не виявилось з простої причини — вона не була замужем за доном Феліпе!

— Але ви казали, буцімто цей субчик підписався під своїм злочином? — докинув Велес. — Де ж той підпис?

— Бляшанка з сардинами! — коротко кинув Петер.

— Бляшанка?!

— Саме вона! Цей чоловік водій автобуса. А який вид міського транспорту більше нагадує бляшанку з сардинами як не автобус?

Вбивця признався в скоєному злочині. Сержант Велес зажив у начальства слави, а незрівнянний Петер Перес почвалав до своєї халупи в Перальвільйо, бо не мав грошей навіть на автобус. Тож ідучи пішки та рахуючи вулиці, він роздумував, що розум, чесність і порядність не приносять грошей. І навпаки, скільки на світі таких, що ні слухом ні духом не чули про ці чесноти, а проте роз'їжджають у «каділлаках»...